

מראה מקומות תמורה דף ו

והרי גזל דרחמנא אמר לא תגזול...ותנן הגזל עצימ...תיובתא דרבא

הקשו האחרונים ממה שכתבו תוס' לעיל ד: ד"ה רבא אמר, דצורם אוזן בכור אינו תלוי בהמח' אם אי עביד מהני כיון דאפילו אם נעשה המום מאליו ג"כ הותר, ולפי זה קשה שהרי כאן אפילו נעשה שינוי מאליו ג"כ הוי שינוי. ע' נתיבות המשפט ס' שס"א ס"ק א' מה שהסביר בראיית הגמ', (ודברי הנתיב"מ הם לשיטתו לזה שכתב בסי' ל"ד ס"ק ה' ע"ש), ע' דבר אברהם חלק א' ס' כ"א אות כ"ו מה שהקשה על הנתיבות. וע' משובב נתיבות (לבעל הקצוה"ח) ס' ל"ד שהסביר באופן אחר.

ולאביי האי אשר גזל מיבעי ליה וכו'

הקשו האחרונים לימא דלאביי צריך קרא לעיקר הדין דשינוי קונה, ע' קצות החושן ס' ש"ס ס"ק ב', וכן שפת אמת שכתבו לתרץ ע"פ הגמ' ב"ק סה:; וע"ש בתוס' ד"ה הן ולא שינוייהן.

עוד מהלך בהסוגיא (שמתרץ קושיא הנ"ל דשינוי מהני גם אם נעשה מאליו), ע' שו"ת עונג יו"ט או"ח ס' כ"ט, וכן בקובץ שיעורים ב"ק אות י"ד שכתבו יסוד בענין קניני גניבה. וע"ע באבי עזרי הל' ביכורים פ"ט הל' י"ד שתי' בזה גם הקושיא דלאביי צריך קרא לעיקר הדין דשינוי קונה.

והרי פאה דרחמנא אמר לא תכלה פאת שדך ותניא...

רש"י ד"ה תעזוב למד הראיה היא משיטת ר' ישמעאל דס"ל אף מפריש מן העיסה, (ע' רש"י ב"ק צד. ד"ה אף מפריש מן העיסה שהסביר דטעמא דת"ק דלאחר שעשה שינוי כבר פקע חיוב פאה).

תוס' ד"ה אמר אביי חולק וס"ל דהראיה היא מדעת ת"ק וכן מוכיח מהגמ' ב"ק צד., וע' בס' מים קדושים מה שהסביר בדעת רש"י.

וע' בקובץ שיעורים בב"ק אות ק' מה שהסביר בדעת תוס'.

והשתא דשנינן כל הני שינויי וכו'

תוס' ד"ה והשתא דשנינן, כבר הבאנו בשיעור הקודם מה שמוכיח מכאן רע"א (שו"ת מה"ק ס' קכ"ט) ביסוד הדין אי עביד לא מהני.

בתירוצם של תוס' דעל איסור שבדה מלכו לא שייך אי עביד לא מהני, ע' בקצוה"ח ס' ר"ח ס"ק א'.

ע' בתוס' הנ"ל מה שהקשה בשם רבינו ברוך, וע' בש"מ בהשמטות אות ל"ו מה שתי' בזה.

ע' בקובץ הערות ס' ע"ד ס"ק ד' מה שמוכיח מקושיית רבינו ברוך הנ"ל. וע' ח"י הגרי"ז דף ה. ד"ה בגמ' ולאביי.

לה' לרבות שעיר המשתלח (לענין בעל מום)

רש"י ד"ה לרבות שעיר המשתלח למד לענין ההקדשה, וכן בתוס' ד"ה וקרא למה לי.

וע' מנחת חינוך ס' רפ"ה ס"ק ד' שדן מתי נחשב ההקדשה של השעיר שע"ז לוקין עליו. וע' חזון איש תמורה ס' ל"א ס"ק ה' מה שהקשה על המנחת חינוך, וע"ד זה הק' הגרי"ז בד"ה בגמ' טעמא דכתב. וע"ע בשיעורי הגרמ"ד בזה.

וע' עוד בתוס' ישנים יומא סב: ד"ה עד שלא הגריל שהביא נידון דומה לזה לגבי הסוגיא שם בענין חיוב משום שחוטא חוץ על שעיר המשתלח.

רבינו גרשום ד"ה לה' לרבות שעיר המשתלח למד הגמ' כאן באופן אחר ודלא כרש"י, שהגמ' לומד כאן הדין שמום פוסל בשעיר המשתלח ולא לענין חיוב מלקות. וע' בהרמב"ם פ"א הל' עבודת יוה"כ הל' י"ז שהביא שם הדין דבע"מ פסול לשעיר המשתלח, והמנחת חינוך מצוה רפ"ה אות ב' הק' שהרמב"ם השמיט דחייב מלקות, ולרגמ"ה הנ"ל א"ש דסוגיין לענין פסול קאמר ולא לענין מלקות.

ע' שפת אמת ד"ה טעמא דכתב מה שהקשו על שיטת רש"י בהסוגיא מהגמ' בהמשך שהקשה "מכדי אין הגורל קובע", וע' חי' הגרי"ז ד"ה בגמ' טעמא דכתב קרא (השני).

מצד שני, לפי רגמ"ה שלמד הגמ' לענין פסול ולא לענין מלקות, ע' מנחת חינוך מצוה רפ"ה אות ב' מה שהקשה עליו. ע' בש"מ בהשמטות אות י"ח שלמד ע"ד רגמ"ה וע"פ דבריו שם מתורץ קושיית המנחת חינוך.